

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 116/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť M. K., zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Sanákom, Námestie SNP 2, Trnava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 33/2012 a jeho uznesením z 25. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2012 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 33/2012 a jeho uznesením z 25. júla 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z priložených listín vyplýva, že sťažovateľka si ako žalobkyňa v konaní pred všeobecnými súdmi uplatnila nárok na zaplatenie sumy 27 882,89 € voči bývalému manželovi, ktorého právny základ odvodzovala od listiny označenej ako „*Zmluva o právnej pomoci*“ podpísanej účastníkmi konania 8. augusta 2006, ktorá podľa sťažovateľky predstavovala dohodu bývalých manželov o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“).

Podstatou sporu pred všeobecnými súdmi bola otázka, či listina označená ako „*Zmluva o právnej pomoci*“ podpísaná sťažovateľkou a jej bývalým manželom predstavuje právne perfektnú zmluvu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a či z takejto zmluvy vznikli nároky, ktoré si sťažovateľka uplatňovala proti bývalému manželovi.

Okresný súd Galanta (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 15 C 140/2009 z 23. marca 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol. Okresný súd dospel k záveru, že žalovaný (bývalý manžel sťažovateľky) nemal vôľu pri rokovaní, ktoré sa uskutočnilo 8. augusta 2006, podpísať dohodu o vyporiadaní BSM, keďže odmietol podpísať následne vypracovanú dohodu o vyporiadaní BSM. Podľa názoru okresného súdu na rokovaní účastníkov konania 8. augusta 2006, ktorého obsah je zachytený v listine označenej ako „*Zmluva o právnej pomoci*“, nedošlo k uzavretiu dohody o vyporiadaní BSM, pretože by bolo nelogické, aby sa následne vypracovávalo ešte aj ďalšie písomné znenie tejto dohody, ktoré by mali podpísať obaja účastníci. Podľa názoru okresného súdu išlo v prípade predmetnej zmluvy iba o dokument, ktorý zaznamenával *«priebeh rokovania ohľadne jednotlivých náležitostí dohody o vyporiadaní BSM účastníkov a mal byť podkladom pre písomné spracovanie dohodnutých okolností. K čomu skutočne dňa 16. 8. 2006 došlo. Z uvedeného je preto zrejmé, že ani jeden z účastníkov, minimálne však odporca, neopatroval listinu označenú ako „Zmluva o právnej pomoci“ svojím*

podpisom s vedomím a vôľou uzavrieť dohodu o vyporiadaní BSM.». Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 23 Co 131/2010 z 24. januára 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny a v plnom rozsahu sa stotožnil s dôvodmi rozsudku okresného súdu, pretože prvostupňový súd podľa neho náležite posúdil, čo bolo obsahom úkonu z 8. augusta 2006, vyhodnotil správne jeho obsah aj záver o tom, že právny úkon označený ako „*Zmluva o právnej pomoci*“ nemôže byť dohodou o vyporiadaní BSM. Právny záver prvostupňového súdu je podľa názoru odvolacieho súdu správny aj preto, lebo zmluva o právnej pomoci nemôže byť dohodou o vyporiadaní BSM, a to z toho dôvodu, že neobsahuje také náležitosti, aké má takáto dohoda obsahovať v zmysle § 149 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré odôvodnila nedostatočne zisteným skutkovým stavom a nesprávnym právnym posúdením veci, čo malo viesť k tomu, že spomínaná dohoda z 8. augusta 2006 bola krajským súdom (a predtým okresným súdom) nesprávne vyhodnotená, keďže táto dohoda podľa sťažovateľky spĺňa podmienky na to, aby bola posudzovaná ako dohoda o vyporiadaní BSM.

Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky, ktoré podala proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu, odmietnuté ako neprípustné. Najvyšší súd nepovažoval sťažovateľkou namietaný nesprávne zistený skutkový stav, nedostatočné vykonanie dokazovania a ani nesprávne vyhodnotenie výsledkov dokazovania súdmi prvého a druhého stupňa za takú vadu konania, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Najvyšší súd zároveň potvrdil, že ani prípadná iná vada konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP nezakladá prípustnosť dovolania, iba môže odôvodniť dovolanie, ktoré je procesne prípustné. Najvyšší súd preto neskúmal rozsudok krajského súdu z vecnej stránky ani neposudzoval, či listina z 8. augusta 2006 označená ako „*Zmluva o právnej pomoci*“ je dohodou o vyporiadaní BSM.

S týmto záverom najvyššieho súdu sťažovateľka nesúhlasí, tvrdiac, že daný výklad „*umožňuje súdom prvého a druhého stupňa produkovať rozsudky, ktoré by boli nesprávne a nezákonné, a ktoré by sa nedali zmeniť, opraviť pre neprípustnosť (dovolania, pozn.)*“. Názor sťažovateľky má podporovať judikatúra ústavného súdu (nález sp. zn. I. ÚS 226/03 z 12. mája 2005) a najvyššieho súdu (rozsudok sp. zn. 4 Co 171/2005 z 27. apríla 2006), podľa ktorej nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, ako aj vnútorná protirečivosť jednotlivých častí odôvodnenia má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľka na podporu svojej argumentácie uviedla skutkové tvrdenia týkajúce sa rokovania uskutočneného 8. augusta 2006, na ktorom bola spísaná listina označená ako „*Zmluva o právnej pomoci*“, pričom poukázala aj na správanie účastníkov konania po tomto rokovaní, ktoré podľa jej názoru potvrdzuje, že predmetná listina je dohodou o vyporiadaní BSM.

Z uvedených dôvodov podala sťažovateľka proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou navrhuje, aby ústavný súd prijal nález, ktorým vysloví, že ním bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň sa domáha, aby ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd považoval za potrebné v súvislosti s konaním o sťažnosti sťažovateľky uviesť nasledovné:

Predseda najvyššieho súdu JUDr. Štefan Harabin podal 22. februára 2013 proti sudcovi IV. senátu ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi trestné oznámenie a zároveň v televíznych reláciách televízie TA3 odvysielaných 21. februára 2013 a 11. marca 2013 formuloval proti nemu osobné invektívy. Sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz v tejto súvislosti (aj keď sa zo subjektívneho hľadiska necítil byť predpojatý) listom z 28. marca 2013 (ďalej len „oznámenie“) oznámil tieto skutočnosti v zmysle § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu a zároveň ju požiadal, aby zabezpečila postup podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. aby predložila jeho oznámenie obsahujúce skutočnosti, ktoré by mohli zakladať jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci sťažovateľky, na rozhodnutie senátu ústavného súdu, ktorý je o ňom príslušný rozhodnúť v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu.

O oznámení sudcu ústavného súdu Ladislava Orosza rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 367/2013-8 z 5. júna 2013 tak, že sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Orosza z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľky nevyлúčil. Označené uznesenie bolo sudcovi IV. senátu ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi doručené 21. júna 2013. Z uvedeného dôvodu IV. senát ústavného súdu v období od 28. marca 2013 do 21. júna 2013 nemohol vo veci sťažovateľky konať a rozhodovať.

Sudkyňa Ľudmila Gajdošíková listom z 28. augusta 2013 a sudca Ján Luby listom z 27. augusta 2013 v zmysle § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde predsedníčke ústavného súdu oznámili, že okrem iných aj vo veci sťažovateľky, sú členmi senátu IV. ÚS ako sudcovia spravodajcovia alebo sudcovia. Napriek tomu, že sa necítia byť v uvedených veciach predpojatí pri výkone funkcie sudcu, keďže obsah vyjadrení JUDr. Štefana Harabina nijakým spôsobom neovplyvnil ich spôsobilosť rozhodovať v uvedených veciach nestranne a objektívne, vzhľadom na (i) podané trestné oznámenie JUDr. Štefana Harabina (predsedu najvyššieho súdu) proti ich osobe, ako aj (ii) JUDr. Štefanom Harabinom počas tlačovej besedy uskutočnenej 20. augusta 2013 prezentované hrubé urážky a podozrenia z ich korupčného správania, v ktorých pokračoval na tlačovej besede v televízii TA3 konanej 23. augusta 2013, a tiež (iii) opakované vyhlásenia JUDr. Štefana Harabina o nadržíavaní sťažovateľke a o korupčnom správaní celého senátu ústavného súdu IV. ÚS vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 459/2012 predložili vec predsedníčke ústavného súdu na zabezpečenie postupu podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

O oznámení sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 592/2013-10 z 2. októbra 2013 tak, že sudkyňu IV. senátu ústavného súdu Ľudmilu Gajdošíkovú z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľky nevytlúčil.

O oznámení sudcu Jána Lubyho rozhodol ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 698/2013-16 z 20. novembra 2013 tak, že sudcu IV. senátu ústavného súdu Jána Lubyho z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľky nevytlúčil.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemohol IV. senát ústavného súdu v danej veci konať do času, kým o týchto oznámeniach sudcov nerozhodol príslušný senát ústavného súdu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike (princíp subsidiarity) vyplýva, že ústavný súd

nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne posúdenie vecí všeobecným súdom môže byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by ním vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr.

rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Z týchto hľadísk ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd musel posúdiť, či napadnutým uznesením najvyššieho súdu založeným na právnom závere, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci namietané sťažovateľkou nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, ale v okolnostiach daného prípadu ide len o tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP, mohlo dôjsť k namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv, čo by odôvodňovalo prijatie jej sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd sa v prvom rade stotožňuje s námietkou sťažovateľky, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu môže predstavovať porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že vada konania podľa § 237 písm. f) OSP znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06). Ústava však neupravuje, aké dôsledky majú prípady porušenia základného práva na súdnu ochranu a jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým dochádza v konaní pred súdmi, ani neustanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní (II. ÚS 148/09 IV. ÚS 481/2011).

Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému výkladu podmienok prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP zotrúva na svojej stabilizovanej judikatúre, v zmysle ktorej právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci, nedostatočne zistený skutkový stav a ani nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, nie je v rozpore so zmyslom a účelom predmetnej právnej normy, ak samotné rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania spĺňa ústavne nároky na presvedčivosť jeho odôvodnenia (I. ÚS 35/2013, II. ÚS 580/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 208/2012). Právny názor vyslovený v rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 226/03, na ktorý poukazuje sťažovateľka, nie je súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu, a pokiaľ ide podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, ústavný súd sa pridržiava už uvedeného ustáleného názoru, ktorý považuje aj za ústavne akceptovateľný.

Najvyššiemu súdu sa tak umožňuje uprednostniť ústavný princíp právnej istoty viažucej sa na právoplatné rozhodnutie pred opätovným preskúmaním skutkových zistení a právnych záverov, na ktorých toto rozhodnutie spočíva. Ani okolnosti danej veci, v ktorej sťažovateľka svoje dovolanie odôvodňovala nedostatkami pri zisťovaní skutkového stavu [rovnako aj nesprávnym právnym posúdením veci (právne posúdenie listiny z 8. augusta 2006), pričom najvyšší súd sa týmto námietkam v odôvodnení svojho uznesenia venoval a vysporiadal sa s nimi], neodôvodňujú potrebu odchyliť sa od tejto ustálenej rozhodovacej činnosti.

V súvislosti so sťažovateľkou deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu odmietajúce dovolanie sťažovateľky z dôvodu jeho neprípustnosti, je z ústavného hľadiska akceptovateľné a v danom prípade nič neindikuje, že by napadnutým uznesením mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Nad rámec uvedeného ústavný súd podotýka, že vzhľadom na viazanosť petitom sťažnosti mohol preskúmať iba to, v akom rozsahu mal najvyšší súd napadnutým uznesením porušiť tie práva, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, a preto sa nemohol vecne zaoberať námietkami sťažovateľky, ktoré smerovali proti nedostatočne zistenému skutkovému stavu alebo nesprávnym právnym názorom krajského súdu (napríklad to, či krajský súd ústavne konformným spôsobom odôvodnil právne posúdenie otázky existencie zmluvy o vyporiadaní BSM).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v petite jej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2014